

Motyw „radykalnej zmiany” w dyskursie współczesnego Ruchu Narodowego

1. Wprowadzenie

Zakres tematyczny niniejszego opracowania jest z jednej strony wąski (dotyczy ruchu społecznego i partii politycznej – Ruch Narodowy), a z drugiej – szeroki (dotyczy szeregu wyznaczników, które w przekazie reprezentantów współczesnego Ruchu Narodowego wskazują na kontestację dotychczasowych przemian politycznych zachodzących w Polsce i całej Europie oraz stanowią podstawę do przeprowadzenia przez środowiska narodowe tzw. "radykalnej zmiany"). Zasygnalizowana tematyka jest o tyle ciekawa i istotna z politologicznego punktu widzenia, że związana jest z problematyką żywiołowo zachodzących zmian we współczesnym społeczeństwie oraz polityce. Naukowe rozważania na temat inicjatyw politycznych, które niosą ze sobą szereg odwołań do idei i koncepcji politycznych cieszących się szczególnym rozgłosem w przeszłości, a także tworzą nowe normy, reguły i kodeksy wpisują się ponadto w tematykę jednego z pól badawczych w politologii wyszczególnionych przez Czesława Mojsiewicza, a mianowicie obszaru współczesnych idei i koncepcji politycznych [1]. Podjęta przez autora problematyka wpisuje się ponadto w ramy tematyczne Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej: 70 lat po Wojnie – Polska i Świat 1945-2015, odbywającej się w Lublinie w dniach 16-17 maja 2015 roku, której owocem jest niniejsza publikacja.

2. Cel pracy

Celem pracy jest wskazanie głównych wyznaczników dyskursu środowisk narodowych w Polsce mieszczących się w obrębie „radykalnej zmiany” postulowanej przez Ruch Narodowy. Ruch ten poszukując swoistej recepty na sygnalizowane ułomności systemowe wysuwa hasła i postulaty odnoszące się bezpośrednio do tytułowej „radykalnej zmiany”, która zawiera w sobie m.in. następujące elementy: całkowita likwidacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wspieranie polskiego eksportu, pomysł wprowadzenia emerytury obywatelskiej, wywieranie szczególnego nacisku na postulat dobrobytu i korzystnej sytuacji finansowej polskich rodzin,

¹ pawel.lubinski@work.uwm.edu.pl, Instytut Nauk Politycznych, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, <http://www.uwm.edu.pl>.

wprowadzenie podatku obrotowego dla wielkich korporacji z jednoczesnym obniżeniem podatków dla małych i średnich przedsiębiorców, sprzeciw wobec dalszego zadłużania polskiego państwa, zastopowanie patologicznych tendencji mających niekorzystny, wręcz szkodliwy wpływ na sytuację finansową państwa (korupcja, biurokracja), militaryzacja narodu, odbudowa polskiego przemysłu, zablokowanie wszelkich tendencji promujących wyprzedaż polskiej ziemi i prywatyzację Lasów Państwowych, „Europa Ojczyzn” w miejsce Unii Europejskiej, promocja polskiej narracji historycznej, obrona tradycyjnych wartości zbieżnych z chrześcijańskim punktem widzenia, promocja suwerenności energetycznej i infrastrukturalnej oraz sprzeciw dla demokracji liberalnej.

3. Materiały i metody

Podczas analizy wypowiedzi narodowców, artykułów prasowych, dokumentów wewnętrznych, działalności społeczno-politycznej Ruchu Narodowego oraz literatury przedmiotu wykorzystano elementy metod: politologicznej, systemowej, historycznej i refleksji. Dla lepszego zrozumienia idei narodowej w Polsce i rzetelnej oceny działalności współczesnych narodowców, autor posłużył się szeregiem odniesień do sfery społecznej, politycznej, ekonomicznej i historycznej. Wspomniana analiza dotyczy przede wszystkim kontestacji zmian zachodzących w Polsce w dobie transformacji ustrojowej.

4. Analiza właściwa

„Radikalna zmiana” była hasłem wyborczym, które towarzyszyło kampanii wyborczej Ruchu Narodowego poprzedzającej wybory do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku. Zakres przedmiotowy wspomnianej zmiany oraz jej radykalny charakter starano się odwzorować przede wszystkim w Postulatach Programowych Ruchu Narodowego stanowiących zapis elementarnych zasad i uwarunkowań będących fundamentem „doktryny” współczesnych narodowców. Podstaw ideowych należy upatrywać jednak w latach poprzedzających rok 2014, kiedy to powstawały zręby rodzącego się Ruchu Narodowego, pierwotnie tworzonego na zasadzie luźnego stowarzyszenia organizacji m.in. o profilu narodowym, wolnościowym, tradycjonalistycznym i katolickim. Zasady te spisano w Deklaracji Ideowej Ruchu Narodowego podpisanej przez środowiska go tworzące podczas I Kongresu Ruchu Narodowego. Połączenie podstaw ideowych z działalnością reprezentantów Ruchu Narodowego stanowi w opinii autora odwzorowanie motywu „radikalnej zmiany” w przestrzeni społeczno-politycznej, a także jest polem do naukowej dyskusji dotyczącej dotychczasowych przemian społecznych,

ekonomicznych i politycznych, kontestacji tychże przemian i ich zasadności dokonującej się za sprawą Ruchu Narodowego oraz eksplanacji związków występujących pomiędzy nimi.

4.1. Deklaracja Ideowa Ruchu Narodowego

Pojęcie „dyskursu” współczesnego Ruchu Narodowego jest tu użyte w kontekście występowania ścisłego związku pomiędzy ideą i programem Ruchu Narodowego, a kulturowym, historycznym i symbolicznym wydziwkiem przekazu serwowanego odbiorcom przez ową formację. Zatem dyskurs narodowy oznaczał będzie tyle, co system współcześnie występujących słów, pojęć i tekstów pisanych odwołujących się do szeroko pojętej polskiej tradycji narodowej [2]. Autor ma tu na myśli przede wszystkim zapisy deklaracyjne oraz programowe, na których opiera się retoryka współczesnych polskich narodowców. Pierwotnie Ruch Narodowy działał na zasadzie społecznej (społeczno-politycznej) inicjatywy (ukonstytuowanej dnia 11 listopada 2012 roku podczas Marszu Niepodległości idącego pod hasłem „Odzyskajmy Polskę”), której głównym zadaniem było zjednoczenie działania różnorodnych organizacji o profilu narodowym. Do organizacji tych zaliczały się m.in.: Młodzież Wszechpolska, Obóz Narodowo-Radykalny, stowarzyszenia narodowe, Unia Polityki Realnej, Ruch Wolności, działacze Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych, fundacje, redakcje czasopism i portali internetowych, organizacje akademickie, gospodarcze, historyczne, kobiece oraz lokalne [3]. Do najistotniejszych z powyższych zaliczyć można: Sekcję Kobiet Ruchu Narodowego, Stowarzyszenie na rzecz Kultury i Tradycji i Niklot, Stowarzyszenie Marsz Niepodległości oraz periodyki: „Magna Polonia”, „Polityka Narodowa” czy „Myśl.pl” [4], których reprezentanci podpisali Deklarację Ideową Ruchu Narodowego.

Podpisanie wspomnianej deklaracji nastąpiło w czerwcu 2013 roku, podczas I Kongresu Ruchu Narodowego w Warszawie, w którym wzięło udział ponad 1000 członków organizacji współtworzących nowo powstałą inicjatywę oraz jej sympatyków. Podczas kongresu zaprezentowano podstawy programowe, którymi winni kierować się działacze i aktywiści Ruchu Narodowego [3]. Podstawą do przeprowadzenia tytułowej „radykalnej zmiany” (jak się później okazało) były idee zawarte w zasygnalizowanej deklaracji, którą poprzedzają następujące słowa: „19 stycznia 2013 roku powołana została Rada Decyzyjna Ruchu Narodowego. Pierwszą uchwałą, jaką w poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem i historią podjęła Rada, jest poniższa deklaracja ideowa” [5]. Posługiwanie się przez narodowców dyskursem charakteryzującym się ideologiczną argumentacją, odwołaniem do porządku chrześcijańskiego,

silnym zakorzeniem w przeszłości oraz przywiązaniem do tradycji, koresponduje z dyskursywnie wielopłaszczyznowym ujęciem koncepcji narodu – kluczowej dla każdego narodowca. Ulrich Schmid pisze bowiem: „W różnych koncepcjach narodu wyodrębnia się aspekt czasowy, przestrzenny, organistyczny i społeczny. Każdy naród opowiada własną historię, rości pretensje do jakiegoś terytorium, stwarza idealne ciało i odwołuje się do określonego porządku społecznego. Te cztery wymiary – czas, przestrzeń, ciało i społeczeństwo – są oczywiście ściśle ze sobą powiązane. [...] tworzą wreszcie siatkę pojęciową wyznaczającą istotne punkty odniesienia w porządku nacjonalistycznym. Nieustanne podtrzymywanie tego dyskursu powoduje, że narracje historyczne przestają się odnosić do przeszłości i stają się estetyczną symulacją skupioną całkowicie na aktualnej rzeczywistości” [6]. Zgodnie z powyższym, symboliczne ujęcie czasu, przestrzeni, ciała i społeczeństwa w dyskursie współczesnych narodowców w Polsce powoduje, że z pozoru archaicznie brzmiące slogany, hasła i postulaty zaczynają nabierać istotnego dziś znaczenia.

Jak wspomniano, podłożem do przeprowadzenia „radykalnej zmiany” przez Ruch Narodowy stała się Deklaracja Ideowa „Tożsamość – Suwerenność – Wolność”. Każda z wartości umieszczonych w tytule deklaracji została podzielona na trzy części. W części dotyczącej tożsamości znaleźć można odwołania do:

- tożsamości narodu – „Ruch Narodowy za swój podstawowy cel obiera obronę i umocnienie polskiej tożsamości narodowej. Największym bogactwem i gwarancją rozwoju Polski jest kilkadziesiąt milionów Polaków mieszkających w kraju, pozostawionych na Kresach i rozsianych na emigracji. To przed nami stoi wyzwanie kontynuacji – zbudowanej na fundamencie chrześcijaństwa – polskiej tożsamości, w całym jej historycznym i regionalnym bogactwie. Podejmiemy walkę z promocją kosmopolityzmu i płytko pojętej nowoczesności, by na powrót uczynić nasz naród dumną i silną wspólnotą” [5];
- tożsamości rodziny – „Rodzina jest fundamentem życia wspólnotowego. Ruch Narodowy będzie bronił rodziny pojmowanej jako małżeństwo kobiety i mężczyzny oraz prawa do życia od momentu poczęcia. Zaproponujemy rozwiązania poprawiające warunki życia rodzin, by umożliwić rozwój demograficzny narodu. Ruch Narodowy będzie stać na straży autonomii rodziny i przeciwstawi się próbom ingerencji urzędniczej w życie rodzinne” [5];
- tożsamości osoby – „Polska będzie taka, jak uformowani zostaną młodzi Polacy. Dzieci i młodzież mają prawo do patriotycznego wychowania w szkołach, do wykształcenia formującego umysł w klasycznym duchu. Ruch Narodowy nie zgadza się na poddawanie

młodzieży kolejnym eksperymentem edukacyjnym, ani na płynącą z mediów i instytucji kultury falę liberalno-lewicowej propagandy.

Położymy także nacisk na upowszechnianie sportowego trybu życia” [5].

Jeśli chodzi o kategorię suwerenności, to w jej ramach znalazły się następujące części składowe:

- suwerenność państwa – „Państwo jest podstawowym instrumentem realizacji interesów narodowych. Ruch Narodowy odzyska państwo z rąk realizujących obce interesy, skorumpowanych elit, finansowych oligarchów oraz pasożytyjących na nim klik oportunistów i ignorantów. Będziemy dążyć do naprawy Rzeczypospolitej, postawimy na odbudowę etosu służby publicznej. Chcemy twardo bronić polskich interesów wobec sił międzynarodowych i brukselskiej biurokracji. Poprzemy budowę Europy niepodległych narodów, opartej na dobrowolnej współpracy gospodarczej. Ruch Narodowy będzie zmierzał do odbudowy polskiego potencjału obronnego, aby zapewnić naszemu krajowi bezpieczeństwo” [5];
- suwerenność kultury – „Naród tylko wtedy jest niepodległy, kiedy myślenie jego elit jest niezależne od zewnętrznych ośrodków i zakorzenione w jego historii. Ruch Narodowy będzie rozwijał oryginalną, polską myśl polityczną. Przywróci powagę i wielkość polskiej kulturze, tak, by ponownie stała się atrakcyjna dla innych narodów, także jako gwarant uniwersalnych wartości” [5];
- suwerenność ekonomiczna – „Silne państwo samodzielnie kształtuje swoją politykę gospodarczą. Ruch Narodowy obroni polskiego złotego jako walutę narodową, ponieważ własny pieniądz jest jednym z filarów niepodległości. Powstrzymamy pogłębianie zadłużenia gospodarki i uprzywilejowanie obcych instytucji finansowych. Będziemy wspierać niezależność energetyczną Polski” [5].

Natomiast w części dotyczącej wolności twórcy deklaracji wyszczególnili następujące kwestie:

- wolność słowa – „Naród rzeczywiście wolny posiada nie tylko własną myśl, ale i zdolność jej artykułowania. Ruch Narodowy będzie dążył do złamania dominacji elit okrągłostołowych w sferze medialnej. Staniemy w obronie grup atakowanych oraz inwigilowanych przez władzę. Podejmiemy walkę z poprawnością polityczną, która odbiera głos narodowcom, a uprzywilejowuje nową lewicę i promuje degenerację godzącą w podstawy życia narodu” [5];
- wolność gospodarowania – „Wolny naród ma możliwość samodzielnego budowania podstaw materialnych swojego życia i dysponowania owocami swej pracy. Obecny stan, w którym koszty utrzymania sektora publicznego spoczywają głównie na mniej

zarabiających i drobnych przedsiębiorcach, jest nie do zaakceptowania. Zmusza on miliony Polaków do emigracji zarobkowej. Ruch Narodowy podejmie walkę z patologiami biurokracji i fiskalizmu, stanie w obronie praw podatnika. Będzie walczył o swobodę działania i dostęp do kapitału dla polskiego przedsiębiorcy, aby ten mógł tworzyć nowe miejsca pracy. Zadbamy o bezpieczeństwo socjalne Polaków proponując sprawiedliwy i prosty system emerytalny” [5];

- wolność osoby – „Człowiek może być prawdziwie wolny jedynie w ramach wspólnoty, dlatego Ruch Narodowy będzie bronić wolności przed zagrażającym jej liberalizmem. Jako Polacy mamy swoje własne, bogate tradycje myślenia o wolności. Chcemy z całą mocą głosić prawdę, że prawa bez obowiązków nie mają racji bytu. Dla każdego Polaka są to po pierwsze obowiązki wynikające z przynależności do wspólnoty narodowej. Będziemy zachęcać do oddolnej aktywności i tworzenia inicjatyw budujących silny i zorganizowany naród” [5].

Skonkretyzowanie powyższych zasad ideowych nastąpi w kolejnym podrozdziale, gdyż ich rozwinięcie znalazło wyraz w Postulatach Programowych Ruchu Narodowego z 2014 roku. Powyższe wyszczególnienie ma w założeniu jedynie przybliżyć fundamenty ideowe dyskursu narodowego we współczesnej Polsce. Zasadne wydaje się w tym kontekście zasygnalizowanie, iż w kończącej ową deklarację frazie znalazł się zapis dotyczący młodzieżowego charakteru Ruchu Narodowego, pracy na rzecz dobra ojczyzny, narodu jako wspólnoty pokoleń przeszłych, obecnych i przyszłych oraz pragnienia ukonstytuowania się Polski dumnej, silnej, dostatniej i bezpiecznej [5]. Projekt ten dotyczy czasów współczesnych i prognozy na przyszłość, jednak jego wydźwięk jest zbieżny z dyskursem charakterystycznym dla narodowców z okresu międzywojnia, który można opisać stwierdzeniem: „Naród musi skorzystać z nadarzającej się okazji i skierować wydarzenia na właściwe tory” [7].

4.2. Postulaty Programowe Ruchu Narodowego

Poza przedstawionymi w formie zwartego dokumentu fundamentami ideowymi Ruchu Narodowego jego działalność i dyskurs skupione są na popularyzacji haseł i poglądów skonkretyzowanych w dokumencie – Postulaty Programowe Ruchu Narodowego. Odczytanie postulatów i ich formalne zatwierdzenie miało miejsce podczas II Kongresu Ruchu Narodowego, który odbył się 3 maja 2014 roku w Sali kongresowej Prywatnej Wyższej Szkoły Businessu, Administracji i Technik Komputerowych w Warszawie [8]. Ów kongres odbył się w okresie poprzedzającym wybory do Parlamentu

Europejskiego (25 maja 2014 roku) i ogłoszone podczas jego obrad postulaty miały charakter wyborczy. W ulotce Komitetu Wyborczego Wyborców Ruch Narodowy znalazło się odwołanie do tytułowej „radykalnej zmiany” będącej hasłem wyborczym Ruchu Narodowego i inspiracją do tworzonego programu. Wyczytać w niej można następujące słowa: „Nacjonalizm chrześcijański, który wyrwał naród polski z letargu i zorganizował go do walki o niepodległość na przełomie XIX i XX wieku, dziś wraca do życia publicznego pod postacią Ruchu Narodowego. Jesteśmy młodzi, zorganizowani i zdeterminowani do walki o przyszłość Polski. Musimy odbudować polską gospodarkę i obronność, uporządkować państwo, dać perspektywę nam i kolejnym pokoleniom, dać nadzieję naszym rodzicom i dziadkom. Wspieraj nas, dołącz do naszej aktywności. Ruch Narodowy to Radykalna Zmiana” [9].

Radykalna zmiana zdaniem Ruchu Narodowego winna opierać się na następujących piętnastu filarach sformułowanych na zasadzie postulatów wyborczych:

- Praca w Polsce dla Polaków (likwidacja ZUS, wsparcie dla polskiego eksportu);
- Emerytura obywatelska (niższe koszty i solidaryzm społeczny);
- Dobrobyt polskich rodzin (kwota wolna od podatku na każde dziecko);
- Reforma podatkowa (podatek obrotowy dla korporacji, niższe podatki dla małych firm);
- Stop zadłużaniu państwa (dość kiełbasy wyborczej za pożyczone pieniądze);
- Powstrzymanie złodziejstwa (pełna jawność wydatków i ograniczenie biurokracji);
- Militaryzacja narodu (odbudowa armii i budowa obrony terytorialnej);
- Odbudowa polskiego przemysłu (odrzuć pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej);
- Polska ziemia w polskich rękach (stop prywatyzacji Lasów Państwowych i wyprzedaży gruntów);
- Europa Ojczyzn zamiast eurokolchozu (dobrowolna współpraca zamiast brukselskiego centralizmu);
- Narodowa polityka historyczna (nie dla propagandy obcych ośrodków);
- Obrona Kresów i polskich mniejszości (przeciw wynarodowieniu i niszczeniu polskiego dziedzictwa);
- Obrona tradycyjnych wartości (stop propagandzie pederastów i ideologii gender);

- Koniec z demokracją liberalną (nowa konstytucja demokracji narodowej);
- Suwerenność energetyczna i infrastrukturalna (bezpieczne dostawy prądu i połączenia między polskimi miastami) [9].

W dyskursie charakterystycznym dla reprezentantów Ruchu Narodowego często dostrzega się elementy (podkreślane przez samych narodowców) odróżniające ich program od programów innych komitetów czy partii politycznych, co ma być odzwierciedleniem „radykalnej zmiany” w stosunku do stanu teraźniejszego. Do elementów tych zaliczyć można przede wszystkim (podkreślane również w przedstawionych powyżej postulatach): wątki suwerennościowe i oparcie współpracy międzynarodowej na współpracy bardziej gospodarczej niż politycznej, popieranie chrześcijańskiej wizji miejsca religii i tradycji w życiu społeczeństwa, troska o rodaków mieszkających na Kresach, roztropna polityka obronności Rzeczypospolitej podparta samoorganizującym się w tym zakresie narodem oraz walka o realizację dobrze pojętego interesu narodowego [10]. W dyskursie dotyczącym politycznej zmiany często wśród opinii i artykułów prasowych podnoszona jest potrzeba zmiany dotychczasowego „porządku” i choć nie wspomina się o radykalnej zmianie, to próba całkowitej dekompozycji instytucjonalno-prawnej nosi właśnie znamiona tejsze zmiany. Tego typu „targi” polityczne odbywają się przy okazji każdych wyborów, czy to parlamentarnych, czy prezydenckich [11].

4.2.1. „Radykalna zmiana” społeczno-ekonomiczna

Jeśli chodzi o dyskurs, którym posługują się w Polsce środowiska narodowe, to należy zaznaczyć, iż problematyka „radykalnej zmiany” w zasadzie opiera się trzech podstawowych kategoriach, w ramach, których znaleźć można odwołania do wyżej wymienionych postulatów. Kategorie te to społeczeństwo i ekonomia, polityka oraz bezpieczeństwo. Jeśli chodzi o społeczeństwo i ekonomię, to Ruch Narodowy artykułuje potrzebę zapewnienia pracy Polakom, która jest podstawą zapewnienia rodzinom dostatku, zwraca uwagę na nieefektywność obecnego systemu opodatkowania pracy i organizacji świadczeń społecznych oraz jego sprzeczność z interesami zarówno pracowników, jak i pracodawców. Pomysłem, który jest wysuwany dla zmniejszenia ucisku podatkowego i podniesienia poziomu stabilności rynku pracy jest połączenie podatku dochodowego ze składką na ubezpieczenia społeczne odprowadzanych do budżetu państwa oraz likwidacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który w opinii polskich narodowców agregując ogromne zasoby finansowe, generuje koszty sięgające miliardów złotych na jego utrzymanie. Drogą wiodącą do odbiurokratyzowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz do jego

likwidacji ma być realizacją pomysłu wprowadzenia emerytury obywatelskiej będącej „mieczem tnącym” dotychczasowy problem systemu emerytalnego w Polsce. Postulowana zmiana miałaby dotyczyć świadczenia należnego wszystkim bez względu na zarobki, czas pracy i formę zatrudnienia. Emerytura taka pozwalałaby w założeniu na utrzymanie się na minimalnym poziomie, a emeryci uzyskaliby prawo do dobrowolnych ubezpieczeń emerytalnych. Wychodzi się tu z założenia, że lepsza jest niższa, ale pewna emerytura niż wyższa a niepewna. Ponadto postuluje się poparcie dla projektu wprowadzenia kwoty wolnej od podatku na każde dziecko w rodzinie, co byłoby sprawiedliwym rozwiązaniem, odpowiadającym najbardziej rodzinom wielodzietnym i niżej uposażonym. Obniżenie stawki VAT na artykuły dziecięce to kontynuacja zmiany proponowanej przez Ruch Narodowy. Reforma podatkowa w opinii Ruchu Narodowego winna przede wszystkim przenieść obciążenia podatkowe z małych i średnich przedsiębiorstw oraz pracowników na banki, korporacje międzynarodowe i wielkie przedsiębiorstwa handlowe, które unikają płacenia podatków nie wykazując zysków lub wyprowadzając je poza granice kraju. Rozwiązaniem tej kwestii miałby być pomysł wprowadzenia podatku obrotowego dotyczącego owe wielkie koncerny i przedsiębiorstwa oraz obniżenia podatku dochodowego dla małych i średnich firm polskich. W opinii środowisk narodowych niedopuszczalne jest też nieustanne zadłużanie państwa w ośrodkach zagranicznych, czemu ma przeciwdziałać „kotwice anty-zadłużeniowa” ujęta w konstytucji, która zmuszałaby rządzących do ograniczania wydatków publicznych ponad stopę wzrostu gospodarczego. Wypada tu także wspomnieć o postulacie zastopowania rozwoju inicjatyw i tendencji wrogich uniwersalizmowi wartości moralnych i prawu naturalnemu (chodzi tu głównie o sprzeciw wobec „propagandy pederastów i ideologii gender”) [12].

4.2.2. Polityczny kontekst „radykalnej zmiany”

W kwestii polityki „radykalna zmiana” w dyskursie Ruchu Narodowego przedstawia się w sposób następujący: dominują hasła powstrzymania złodziejstwa, utrzymania polskiej ziemi w polskich rękach, sprzeciwu wobec polityki stosowanej przez Unię Europejską i demokrację liberalną oraz poparcia dla narodowej polityki historycznej. W tym zakresie „radykalna zmiana” dotyczy przede wszystkim: wprowadzenia zasady pełnej jawności wydatków dla faktycznego śledzenia przez obywateli losu publicznych pieniędzy wpływających i wypływających z budżetu, usprawnienia procedur antykorupcyjnych i likwidacji nadmiernej liczby urzędników, nacjonalizacji za odszkodowaniem i odsprzedaży polskim obywatelom ziemi przejętej wbrew intencji ustawy chroniącej polską

własność w okresie przejściowym (12 lat), uznania polskiej ziemi za podstawę gospodarstwa narodowego, wypowiedzenia traktatu Lizbońskiego i paktu fiskalnego pozbawiającego polskie instytucje suwerenności i kontroli nad budżetem uchwalanym w Warszawie, zdejmowania flag unijnych z budynków państwowych instytucji i zastąpienia ich wyłącznie flagami biało-czerwonymi, prowadzenia polityki historycznej zgodnej z polskim interesem narodowym i poczuciem dumy narodowej i polityki zwalczającej szkodliwą dla Polski propagandę zagranicznych ośrodków. Jeśli chodzi o dyskurs związany z nową konstytucją demokracji narodowej zrywającą z demokracją liberalną Ruch Narodowy posługuje się następującą argumentacją: „Polakom niezbędne jest państwo narodu polskiego. W państwie narodowym gospodarzem jest naród, który sprawuje władze nie w imię ideologii liberalnej, socjalistycznej czy innej, ale dla realizacji klasycznie pojmowanego dobra wspólnego [...]. Demokracja liberalna ze swej istoty znosi kategorię dobra wspólnego, podważa prawo naturalne i pozostaje ślepa na losy wspólnoty narodu [...]. Postulujemy nową konstytucję, wyrastającą z najlepszych polskich tradycji, zgodną z zasadami cywilizacji łacińskiej i zabezpieczającą wszechstronną podmiotowość państwa. Sprawiedliwy ład ustrojowy Rzeczypospolitej może zapewnić tylko ustrój mieszany, odległy od oczekiwań ponadnarodowych koterii i zasadniczo różny od demoliberalnych tendencji” [12]. Motyw politycznej (choć nie tylko) zmiany jest podnoszony w środowiskach narodowych szczególnie wyraźnie w obliczu przedwyborczej rywalizacji. W kontekście wyborów prezydenckich w 2015 roku często dywagacje publicystów bliskich ideowo Ruchowi Narodowemu lub bezpośrednio z nim współpracujących dotyczące zmiany jako takiej przebiegają dwutorowo: chęć zmiany o wydźwięku „anty-systemowym” [13] oraz (w przypadku II tury wyborów prezydenckich) „wybór mniejszego zła” w postaci poparcia udzielonego jednemu z kandydatów [14].

4.2.3. „Radykalna zmiana” a bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo można rozpatrywać z punktu widzenia jego społecznego, ekonomicznego, energetycznego czy też narodowego charakteru i do tego typu kategorii w swym dyskursie odwołuje się również współczesny Ruch Narodowy. „Radykalna zmiana” w zakresie bezpieczeństwa opierać się ma w tym przypadku na: sprzeciwie dla pakietu klimatyczno-energetycznego, narzucającego Polsce limity emisji dwutlenku węgla, co ma niekorzystny wpływ na przemysł polski, oparty w dalszym ciągu na energetyce węglowej oraz na zatrudnienie w górnictwie i energochłonnych branżach przemysłu oraz ceny energii dla odbiorców indywidualnych. Jeśli chodzi o bezpieczeństwo Polaków mieszkających poza granicami kraju, to Ruch

Narodowy uważa, iż relacje szczególnie z państwami sąsiednimi powinny opierać się uznaniu i szacunku dla swobód i kulturowej tożsamości mniejszości polskiej mieszkającej na ich terytorium, Rzeczpospolita Polska powinna także wspierać życie narodowe Polaków na Kresach, rozszerzyć przywileje wynikające z Karty Polaka i przeciwdziałać syndromowi stopniowego wynaradawiania rodaków poza granicami państwa polskiego. W ramach bezpieczeństwa energetycznego postulowane jest energetyczne uniezależnienie się państwa od Wschodu i infrastrukturalne – od Zachodu. Narodowy dyskurs prześląknięty jest też dążeniem do stosowania asertywnej polityki surowcowej względem Rosji oraz wspieraniem tendencji promujących wydobywanie w Polsce gazu łupkowego. W opinii polskich narodowców częściowa choćby samowystarczalność energetyczna, bezpieczne dostawy surowców, rozwój w kraju energetyki jądrowej oraz korzystne z polskiego punktu widzenia ułożenie szlaków transportowych i komunikacyjnych są gwarantami „rzeczywistego rozwoju kraju” [12]. Jednym z aspektów bezpieczeństwa jest też stan gotowości wojska i społeczeństwa do stawienia czoła zagrożeniu militarnemu. Postulaty obrony terytorialnej i rozbudowy własnego potencjału obronnego są szczególnie w ostatnim czasie chętnie poruszonymi problemami natury „suwerennościowo-tożsamościowej” w środowiskach narodowych [15]. W tym zakresie dyskurs Ruchu Narodowego jest zbieżny z założeniami, wedle których: „Polacy potrzebują bezpieczeństwa narodowego i odbudowy ducha wojennego [...]. Dlatego właściwą odpowiedzią na zagrożenia naszego czasu jest militaryzacja narodu, czyli przygotowania go na wszelkie gwałtowne okoliczności. Po pierwsze, oznacza to rozbudowę liczebną armii i jej dozbrojenie poprzez stosowne wydatki budżetowe oraz nadanie wojska ducha bojowego poprzez właściwe motywacje patriotyczne. Po drugie, należy wprowadzić powszechną obronę terytorialną na wzór szwajcarski, gdzie każdy mężczyzna jest żołnierzem po odpowiednim przeszkoleniu, przechowuje broń w domu i gotowy jest wspomagać armię zawodową w obronie kraju. Po trzecie, konieczny jest program udostępniania, rewitalizacji lub budowy strzelnic w każdym powiecie w celu szkolenia strzeleckiego młodych Polaków, zaznajamiania ich z bronią, a docelowo uwolnienia prawa posiadania broni. Tylko naród gotowy do obrony swojej ojczyzny może ocalić jej wolność i niepodległość” [12].

5. Zakończenie

Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa: 70 lat po Wojnie – Polska i Świat 1945-2015, odbywająca się w Lublinie w dniach 16-17 maja 2015 roku dała asumpt autorowi niniejszego opracowania do podjęcia tematyki zmiany jako takiej. Uszczegółowieniem tejże problematyki jest motyw „radykalnej zmiany” artykułowany przez środowiska skupione we współczesnym Ruchu Narodowym. Zasygnalizowane wyznaczniki, odnoszące się zarówno do idei narodowej i tradycji myśli społeczno-politycznej twórców Narodowej Demokracji z okresu dwudziestolecia międzywojennego, jak i do współczesnej sfery społecznej, ekonomicznej, politycznej i bezpieczeństwa państwa, stanowią podstawę do wyodrębnienia szeregu problemów objętych (lub mających być objętymi) postulowaną zmianą o charakterze radykalnym. Opierająca się na tychże wyznacznikach kontestacja określonych instytucji systemu politycznego lub obszarów działalności politycznej stanowi niezwykle ciekawe pole badawcze dla politologów w kontekście zmian, jakie zaszły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na przełomie ostatnich dziesięcioleci. Autor pragnie wyrazić nadzieję, iż niniejsza problematyka stanie się przedmiotem rozszerzonych badań dotyczących płaszczyzn związanych z ruchami społecznymi, partiami politycznymi oraz ich pomysłami na zażegnanie zatargów społecznych i rozwiązanie problemów politycznych.

Literatura

1. C. Mojsiewicz, *Od polityki do politologii*, Wydaw. Adam Marszałek, Toruń 2004, s. 264
2. M. Buchowski, *Polskie dyskursy o krwi, ziemi i narodzie*, w: *Antropologia polityki i polityka w antropologii*, red. M. Drozd-Piasecka, A. Posern-Zieliński, Wydaw. IAE PAN, Warszawa 2010, s. 43
3. J. Misztal, P. Chruszcz, *Ruch Narodowy. Dlaczego jesteśmy narodowcami?*, Wydaw. Fundacja im. Bolesława Chrobrego, Szczecin 2013, s. 25, 26
4. *Niezbędnik narodowca. ABC nowoczesnego nacjonalizmu*, red. K. Bonisławski, J. Siemiątkowski, Wydaw. Capital, Warszawa 2014, s. 256-258
5. *Deklaracja ideowa Ruchu Narodowego*, <http://narodowcy2014.pl/program/> (dostęp 19 maja 2015)
6. U. Schmid, *Naród jako kategoria dyskursywna: narracyjna organizacja czasu, przestrzeni ciała i społeczeństwa*, w: *Estetyka dyskursu nacjonalistycznego w Polsce 1926-1939*, red. U. Schmid, Wydaw. Naukowe Scholar, Warszawa 2014, s. 27
7. U. Schmid, *Wielka narracja projektu narodowego*, w: *Estetyka dyskursu nacjonalistycznego w Polsce 1926-1939*, red. U. Schmid, Wydaw. Naukowe Scholar, Warszawa 2014, s. 388

8. T. K., *II Kongres Ruchu Narodowego – relacja*, <http://narodowcy.net/polska/9608-ii-kongres-ruchu-narodowego-relacja> (dostęp 20 maja 2015)
9. *Ruch Narodowy. Radykalna Zmiana*, ulotka wyborcza Komitetu Wyborczego Wyborców Ruch Narodowy, wybory do Parlamentu Europejskiego, 25 maja 2014
10. J. Siemiątkowski, *Co różni Ruch Narodowy od innych komitetów?*, Polska Niepodległa, 20 (2014), s. 23
11. P. Mazurek, *Nie zmarnujmy historycznej szansy!*, Polska Niepodległa, 19 (2015), s. 33
12. *Postulaty Programowe. Ruch Narodowy –Radykalna Zmiana*, broszura wyborcza Komitetu Wyborczego Ruch Narodowy, wybory do Parlamentu Europejskiego, 25 maja 2014
13. M. Skotnicki, *Gdzie system się bije, tam antysystem korzysta*, Polska Niepodległa, 18 (2015), s. 7
14. M. Hałaś, *Teraz Duda!*, Polska Niepodległa, 18 (2015), s. 2
15. *Obrona terytorialna jest niezbędna!*, rozmowa Roberta Wita Wyrostkiewicza z Anną Marią Siarkowską, Polska Niepodległa, 18 (2015), s. 28-29

Motywy „radykalnej zmiany” w dyskursie współczesnego Ruchu Narodowego

Streszczenie

Podstawową przesłanką ku powstaniu niniejszego opracowania była chęć przedstawienia motywu „radykalnej zmiany” artykułowanego przez współczesny Ruch Narodowy w obliczu zmian zachodzących na płaszczyźnie społecznej, ekonomicznej i politycznej oraz kontestacji dotychczasowego porządku przez środowiska narodowe w Polsce. W niniejszym opracowaniu podjęto temat „radykalnej zmiany” głównie z perspektywy zapisów deklaracyjnych i programowych oraz artykułów pasowych działaczy Ruchu Narodowego oraz jego sympatyków.

Podczas analizy wypowiedzi narodowców, artykułów prasowych, dokumentów wewnętrznych, działalności społeczno-politycznej Ruchu Narodowego oraz literatury przedmiotu wykorzystano elementy metod: politologicznej, systemowej, historycznej i refleksji. Z przeprowadzonej analizy wynika, że w dyskursie współczesnego Ruchu Narodowego „radykalna zmiana” oznacza przede wszystkim odwoływanie się do wartości tożsamości, suwerenności i wolności oraz opartych na nich wyznacznikach odnoszących się do „zastąpienia” dotychczasowego ustroju systemem uwzględniającym wyszczególnione w analizie elementy.

Słowa kluczowe: Radykalna zmiana, Ruch Narodowy, dyskurs, deklaracja, postulaty